

Natuur kijken in het Tournay-Solvay Park en omgeving

Het Gewestelijk Centrum voor Ecologie Initiatie (onderdeel van de vzw Tournesol - Zonnebloem) is gelegen in het Tournay-Solvay Park te Bosvoorde. De ingang van het park bevindt zich net aan de parking van het treinstation Bosvoorde en langs de andere kant wordt het park begrensd door het Zoniënwoud waar het vroeger deel van uitmaakte. Het park heeft vele mooie landschappen en een grote biologische diversiteit. Ga mee op ontdekking.

● Het spuugbeestje

U hebt het misschien al gemerkt, dat vieze speeksel op planten (afb. 1). In de meeste gevallen is dit speeksel niet afkomstig van wandelaars maar wel van een klein insect, de Schuimcicade (*Philaenus spumarius*). Ook beter bekend als spuugbeestje of schuimbeestje.

Het speeksel is dus geen speeksel maar schuim dat door de larve van de schuimcicade wordt geproduceerd om zichzelf te beschermen tegen uitdroging en vijanden (afb. 2).

Zeg nu zelf, wie eet er nou speeksel... De larven hebben in de buik een ademopening waarmee ze lucht pompen in een vloeistof die via het achterlijf wordt uitgescheiden. Door de eiwitten van het dier heeft de vloeistof de eigenschap van een zeepoplossing waardoor het gaat schuimen.

Dit schuim wordt ook wel koekoeksspog genoemd en verwijst waarschijnlijk naar de koekoeksbloem waarop je dit schuim kan aantreffen (afb. 3).

Je vindt dit echter niet enkel op koekoeksbloemen maar op zowat alle kruidachtige planten die in het voorjaar bloeien: boterbloem, nagelkruid,... Opmerking: Geen enkele schuimcicade werd gekwetst tijdens het nemen van de foto's, wanneer hun schuimbescherming kapot gaat, maken ze gewoon terug een nieuwe aan.

AFB.1 : KOEKOEKSSPOG OP NAGELKRUID

AFB. 2: LARVE VAN DE SCHUIMCICADE ONTDAAN VAN ZIJN SCHUIMJASJE OP DAGKOEKOEKSBOEM

● Hybride van de grote keverorchis

De Grote Keverorchis (*Listera ovata*) is vrij zeldzaam in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (afb. 4).

In Brussel vind je ze voornamelijk terug in oude bossen. De plant staat op de rode lijst als kwetsbaar en is dus beschermd! Blijf daarom steeds op de paden en loop niet zomaar het hoge gras in... want deze kwetsbare plant valt helemaal niet op met zijn groene bloemen en wordt dan ook snel vertrappeld (Afb. 5).

Echter wanneer je goed kijkt, is de grote keverorchis wel gemakkelijk herkenbaar. Hij heeft onderaan de stengel twee tegenoverstaande eironde bladeren die 5-10 cm lang en tot 8 cm breed kunnen worden. De bloemen lijken op het eerste zicht op kleine popjes.

De bloeiwijze is een aar met 10 tot 40 bloemen. De plant bloeit van mei tot juni en wordt tot 45 cm hoog. Professor Delforge heeft de orchideeën in het Tournay-Solvay Park onderzocht. Zijn onderzoek heeft aangetoond dat het hier om hybriden gaat. Dit wil zeggen, een kruising tussen twee variëteiten. Maar voor het ongeoefende oog is dit niet altijd duidelijk.

AFB. 4: GROTE KEVERORCHIS

AFB. 3: DAGKOEKOEKSBLOEM

● Een koppeltje ijsvogels

Als je de zijuitgang van het park neemt en de Vuurkeienweg volgt, dan kan je aan jouw rechterkant de grote vijver van Bosvoorde bewonderen. Aan de overkant van de vijver werd een muur met gaten aangelegd in januari 2008.

Dit dient als broedplaats voor Oeverzwaluwen (*Riparia riparia*). Zij broeden namelijk in steile oevers waar ze normaal zelf holtes in graven. En met succes, je kan momenteel heel wat zwaluwen zien rondvliegen!

AFB. 5: BLOEM VAN DE GROTE KEVERORCHIS

Vorig jaar was er een andere verrassing.... er broedden niet alleen zwaluwen maar ook een koppeltje Ijsvogels (*Alcedo atthis*)!

Ijsvogels maken hun nest namelijk ook in steile oevers van zachte steen of klei waar ze een tunnel in graven van 1 meter lang die zo dik is als je arm en lichtjes omhoog loopt. Deze tunnel eindigt in een holletje waar het vrouwtje 6 tot 8 eieren legt die 18 tot 21 dagen door beide ouders worden uitgebroed.

Als de kuikens uitkomen dan worden ze gevoerd met kikkervisjes, kleine waterinsecten en vissen. Daarbij gaan de kuikens op een rijtje zitten en schuiven ze op van zodra ze gegeten hebben, zo komt iedereen evenveel aan de beurt. Na 23 tot 27 dagen verlaten de jongen het nest. De ouders blijven hun jongen nog enkele dagen voeden tot ze aan hun tweede legsel beginnen.

De jongen gaan vervolgens op zoek naar een eigen territorium. Vorig jaar werd het koppel herhaaldelijk gestoord waardoor zij verschillende keren van broedplaats zijn veranderd en waardoor ze uiteindelijk maar één legsel hebben gehad. Dit jaar broedt er terug een paar en zij zijn nu begonnen aan hun tweede legsel. Als je geluk hebt, kan je zo'n blauw vlekje in en uit het gat in de muur zien vliegen...

AFB. 6: IJSVOGEL VOOR KUNSTMUUR

BRONNEN

- Deltas Insectengids (M. Lohmann)
- L. Allemeersch (2006). Opmaak van volledige floristische inventaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en een florakartering. In opdracht van Leefmilieu Brussel.
- Tirion (1997). Wat bloeit daar?
- Zuid Boekproducties (2004). Watervogels. Een beschrijving van meer dan 100 soorten watervogels met vele illustraties in kleur.